

Реферативний виклад статті: Суть компетентнісної методики навчання синтаксису складного речення в основній школі

Abstract presentation of the article: The essence of the competence method of teaching the syntax of a complex sentence in high school

З методичного погляду вчитель-словесник повинен дібрати такі методи, прийоми, засоби та форми навчання синтаксису залежно від мети та змісту навчання, які б забезпечували ґрунтовне розуміння мови, сприяли б розвитку логічного мислення та мовленнєвої компетентності учнів. Їхню активність в основній школі на уроках української мови можна заохотити у тому випадку, коли вони не просто будуть відтворювати почуте, але й навчатися практично застосовувати знання із синтаксису складного речення, самостійно зможуть розв'язувати творчі та цікаві проблемні завдання.

Сучасні підручники та посібники в аспекті досліджуваної проблеми дають нам право стверджувати, що в сучасному навчанні не повністю використовуються всі можливості дидактики, методики для ефективного навчання синтаксису. Дуже часто у творах чи переказах учнів дев'ятого класу натрапляємо на синтаксичні помилки, що є наслідком недостатнього засвоєння знань і несформованих навичок.

При чому слід наголосити, що синтаксичні помилки дуже різноманітні. Вони, на нашу думку, виникають через несформованість відповідних умінь і навичок. З метою уникнення наведених помилок, для отримання позитивного результату, вчитель повинен спланувати свою роботу в цілісній, злагодженій системі. Важливо підібрати найефективніші методи, технології та прийоми, які відповідали б навчальній меті. Найкраще вивчення синтаксису складного речення реалізовується в методі вправ (особливо творчих), навчальна мета яких полягає в тому, щоб навчити учнів творчо мислити, навчити вирішувати поставлену на уроці синтаксичну проблему і цим самим сприяти підвищенню ефективності граматичного ладу мовлення учнів.

Ефективне навчання синтаксису складного речення в основній школі включає винайдення нових завдань, а саме: побудови оптимальної лінгвістичної моделі; підбору певних методів, прийомів, форм та засобів

навчання; практичної реалізації запропонованої системи навчання синтаксису складного речення, оскільки речення як основна одиниця синтаксису поєднує в собі конкретне й абстрактне, часткове та загальне, виконує виражальні та комунікативні функції, тому його необхідно розглядати в кількох аспектах: логічному, структурному, комунікативному та семантичному.

Найважливіша роль у формуванні практичних мовних умінь учнів основної школи належить складному реченню. Якщо у вивченні таких важливих тем із синтаксису складного речення в 9 класі буде взаємозв'язок між теорією і практикою, то здобувачі освіти ефективно засвоюватимуть синтаксичний матеріал.

Сучасна лінгвістика розглядає речення як багатоаспектну синтаксичну одиницю, яка граматично та інтонаційно оформлена за законами мови та служить засобом формування та вираження думок, почуттів, емоцій. Особливістю сучасного підходу до вивчення складного речення є наявність комплексу диференційних ознак, які характеризують логічний, семантичний, структурний, комунікативний та інші аспекти складного речення.

Важливу роль у становленні комунікативно компетентної особистості та забезпечення комунікативно-мовленнєвої діяльності учнів відіграє вивчення синтаксису складного речення у закладах загальної середньої освіти.

Положення мовознавчої науки, розглянуті у статті, є лінгвістичним підґрунтям запропонованої системи навчання синтаксису складного речення на уроках української мови в основній школі.

Різномасштабне дослідження мовних явищ дозволяє виокремлювати їх найістотніші ознаки у межах окремо взятого напрямку, в їх системних зв'язках і відношеннях. Аналізовані тези учених є лінгвістичним підґрунтям запропонованої системи навчання синтаксису української мови у 8-9 класах.

Проте важливо також зазначити, що зазначеними аспектам не вичерпується все різноманіття підходів до вивчення синтаксичних одиниць. Нові теоретичні дослідження дадуть можливість з нових позицій дати вичерпний комплексний аналіз і опис властивостей речення і синтаксису загалом з навчальною метою.

From a methodological point of view, an Ukrainian language teacher should choose such methods, techniques, tools and forms of teaching syntax, depending on the purpose and content of teaching, which would provide a thorough understanding of the language, promote logical thinking and speech competence of students. Their activity in secondary school in Ukrainian language lessons can be encouraged when they not only reproduce what they hear, but also learn to apply knowledge of the syntax of a complex sentence, be able to solve creative and interesting problematic tasks on their own.

Modern textbooks and manuals in the aspect of the researched problem give us the right to state that in modern teaching not all possibilities of didactics, methods for effective teaching of syntax are fully used. Very often in the works or stories of ninth grade students we come across syntactic errors that are the result of insufficient acquisition of knowledge and unformed skills.

It should be noted that syntactic errors are very diverse. They, in our opinion, arise due to the immaturity of the relevant skills and abilities. In order to avoid these mistakes, to get a positive result, teachers have to plan their work in a coherent system using a holistic approach. It is important to choose the most effective methods, technologies and techniques that would meet the educational goal. The best study of the syntax of a complex sentence is implemented in the method of exercises (especially creative), the educational purpose of which is to teach students to think creatively, to teach to solve the syntactic problem in the lesson and thus help to improve the grammar of students' speech.

An effective learning of complex sentence syntax in secondary school includes the creation of new tasks, namely: building an optimal linguistic model; selection of certain methods, techniques, forms and means of teaching; practical implementation of the proposed system of teaching the syntax of a complex sentence, because the sentence as the basic unit of syntax combines concrete and abstract, partial and general, performs expressive and communicative functions, so it must be considered in several aspects: logical, structural, communicative and semantic.

The most important role in the formation of practical language skills of secondary school students belongs to a complex sentence. If there is a connection

between theory and practice in the study of such important topics in the syntax of a complex sentence in the 9th grade, then students will effectively learn the syntactic material.

Modern linguistics considers a sentence as a multifaceted syntactic unit, which is grammatically and intonationally designed according to the laws of language and serves as a means of forming and expressing thoughts, feelings, and emotions. A feature of modern approach to study a complex sentence is the presence of a set of differential features that characterize the logical, semantic, structural, communicative and other aspects of a complex sentence.

An important role in the formation of communicatively competent personality and ensuring the communicative-speech activity of students is played by the study of the syntax of a complex sentence in general secondary education.

The provisions of linguistics, considered in the article, are the linguistic basis of the proposed system of teaching the syntax of a complex sentence in Ukrainian language lessons in secondary school.

The multifaceted study of linguistic phenomena makes it possible to single out their most significant features within a single direction, in their systemic connections and relations. The analyzed theses of scientists are the linguistic basis of the proposed system of teaching the syntax of the Ukrainian language in grades 8-9.

However, it is also important to note that these aspects do not exhaust all the variety of approaches to the study of syntactic units. New theoretical research will make it possible from new positions to give a comprehensive analysis and description of the properties of sentences and syntax in general for educational purposes.